

OLOFSTRÖMS KOMMUN

Barnets rätt att göra sin röst hörd och få sin åsikt beaktad

www.asaekman.com

asaekman

internationell folkrätt

humanitär rätt

mänskliga rättigheter

övriga områden

genevekonventionerna
haagkonventionerna

konventionen om medborgertliga och politiska rättigheter
konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering
konventionen om avskaffande av all form av diskriminering av kvinnor
konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
konventionen om barnets rättigheter
konventionen om skyddet av alla migrantarbetare och deras familjers rättigheter
konventionen om skydd av personer med funktionsnedsättning
konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden

havsrätt
diplomati
luftfart
mm

asaekman

fn:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen är en av dessa

FN:S KONVENTION OM BARNETS RÄTTIGHETER
BARNKONVENTIONEN

**Vi har alla ett ansvar för att barnet vet om sina
rättigheter och kan använda sig av dem,
men vi har lite olika roller och uppdrag i det**

barnen är nutiden

esgkman

Varför har vi ens en konvention för barn?

Vi har ju mänskliga rättigheter som gäller alla?

esgkman

Vi ska prioritera barnets bästa, det är en kompensation för barns avsaknad av makt

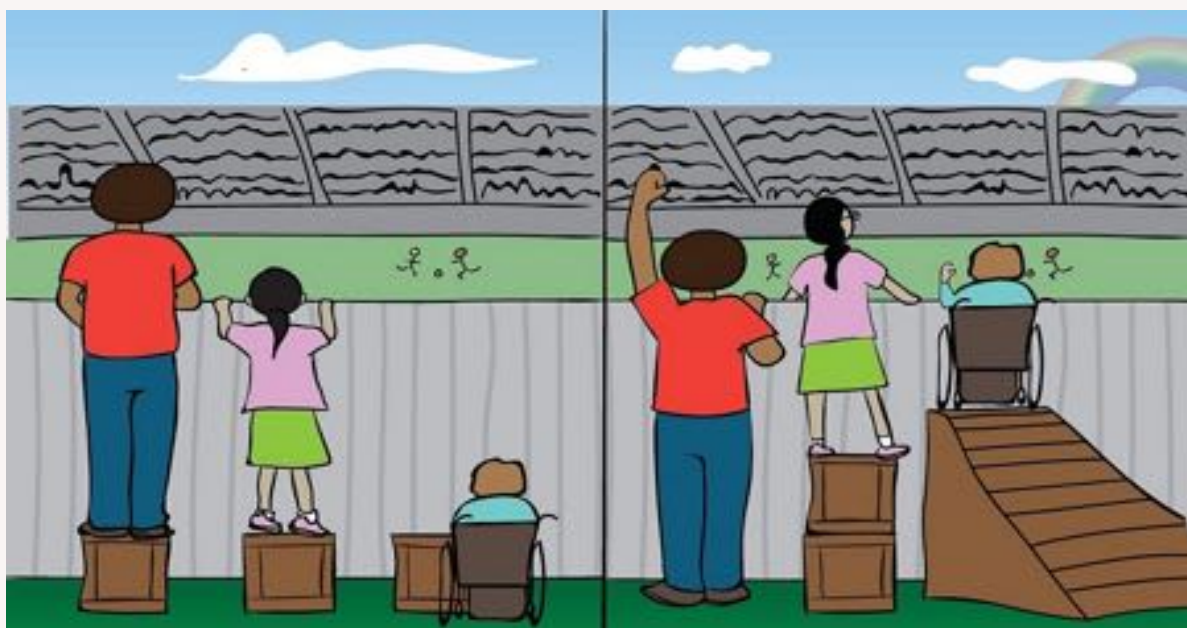
esgåkman

esgåkman

SVERIGE ÄR ETT AV VÄRLDENS BÄSTA LÄNDER
FÖR BARN ATT VÄXA UPP I.

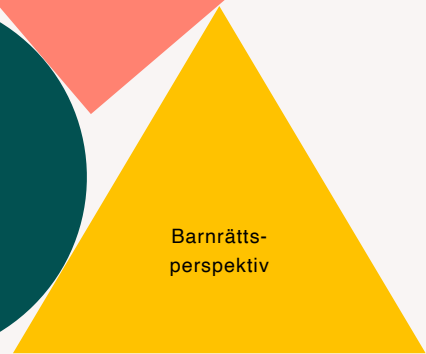
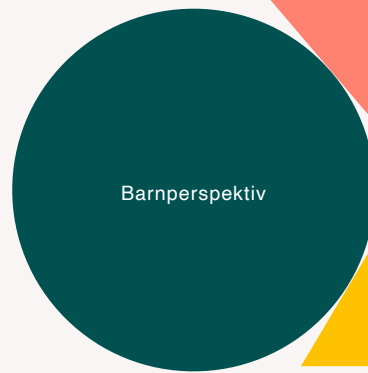
MEN.

(muslimgirl.com)

esqkman

**Vilket perspektiv
är mest
framträdande
hos er?**

esgåkman

**Vad kan ett
barnrättsperspektiv i en
verksamhet va?**

esgåkman

Artikel 2 i praktiken handlar exemplevis om

- Att ha koll på hur barn har det i kommunen, ha kunskap om barns levnadsvillkor
- Att ha koll på konventionens diskrimineringsgrunder
- Att ha koll på främjande och begränsande normer
- Att ha koll på representation i olika former och format
- Att ha koll på att va välkommen och känna sig välkommen är olika saker
- Att ha koll på vilka som deltar och vilka som inte deltar
- Att ha koll på vilka hinder som finns för barn att använda sig av rättigheterna
- Att ha koll på vilka hinder barn själva upplever
- Att minimera eller undanröja dom hindren
- Och givetvis att agera efter den kollen

Artikel 3 i praktiken handlar exemplevis om

- Att ha koll på vilka krav konventionen ställer på en prövning av barnets bästa
- Att ha rutiner, riktlinjer eller stöd för att systematiskt göra barnkonsekvensanalyser och prövningar av barnets bästa
- Att ha strukturer för att ta omhand och följa upp analyserna och prövningarna
- Att ha regelbunden utbildning för anställda om kraven artikel 3 ställer.
- Att säkerställa att analyser och prövningar görs
- Att titta på analyserna och prövningarna i efterhand, hur tungt får barnets bästa väga

Artikel 6 i praktiken handlar exemplervis om

- Att säkerställa att det är helhetsperspektivet på barnet som är i fokus
- Att arbeta hälsofrämjande och förebygga självskada och suicid
- Att möjliggöra för barn att drömma och ha hopp om framtiden
- Att hitta strukturer och arbetssätt som möjliggör samverkan där helhetsperspektivet är i fokus
- Att möjliggöra samverkan med civilsamhället

Artikel 12 i praktiken handlar exemplervis om

- Att ha koll på hur barn har det i kommunen, om förutsättningarna att delta
- Att systematiskt fixa utbildning för vuxna om barnets rätt att göra sin röst hörd och få sin åsikt beaktad
- Att berätta för barn att dom har rättigheten och hur dom ska göra för att använda sig av den
- Att berätta för barn hur den rättigheten kan användas specifikt i din verksamhet
- Att fixa forum där barn kan möta och fråga, samtala och ge idéer till beslutsfattare
- Att ha strukturer där vuxna inhämtar barns kunskaper i vardagen, i planering, beslut, genomförande och uppföljning
- Att hitta sätt för att stötta barns egen organisering
- Att prata om vuxnas bemötande gentemot barn
- Att prata om, uppdatera (och kanske formulera) organisationens barnsyn

"Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till ålder och mognad"

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 12.1

esgåkman

Vilka ord använder ni?

Inflytande

Delaktighet

Inkludering

esgåkman

VÅR SYN PÅ DEN BARNET ÄR AVGÖRANDE FÖR OM BARN KAN ANVÄNDA SIG AV SINA RÄTTIGHETER ELLER INTE

Hur benämner ni barn och unga? Hur pratar ni om barnsyn? Hur kommer barnsynen fram i styrdokument, planering, aktiviteter, genomförande och utvärdering?

Vad säger dom här uttrycken er?

- det är ingen barnlek
- hen blev behandlad som ett barn
- dagens ungdom
- ung och dum, men gammal och vis
- en riktig lekstuga
- vilken sandlådenivå
- hen betar sig som en trotsig treåring
- sluta barnsla dig
- du förstår när du blir äldre
- hen är lillgammal
- nån är en riktig barnrumpa
- du som är så stor ska väl inte använda blöja/napp osv osv
- små barn, små bekymmer
- barn ska få vara barn
- vårda barnet inom dig
- barnen är vår framtid
- så enkelt att till och med ett barn förstår
- finns det några snälla barn här?
- som ett barn på julafton
- vuxendagis

Vilken är er barnsyn?

- Är den formulerad?
- Hur kommer den till uttryck i styrdokument, avtal, aktiviteter, kommunikationen osv?
- Hur förs den vidare till nyanställda?
- Hur levandegör vi den i mötet med barnet eller ungdomen?
- Hur synkar den med barnkonventionens barnsyn?

En barnrättsbaserad inflytandeprocess är

- a) transparent och informativ
- b) frivillig
- c) respektfull
- d) relevant
- e) barnanpassad
- f) inkluderande
- g) understödd av utbildning för vuxna
- h) säker och riskmedveten
- i) präglad av ansvarsskyldighet

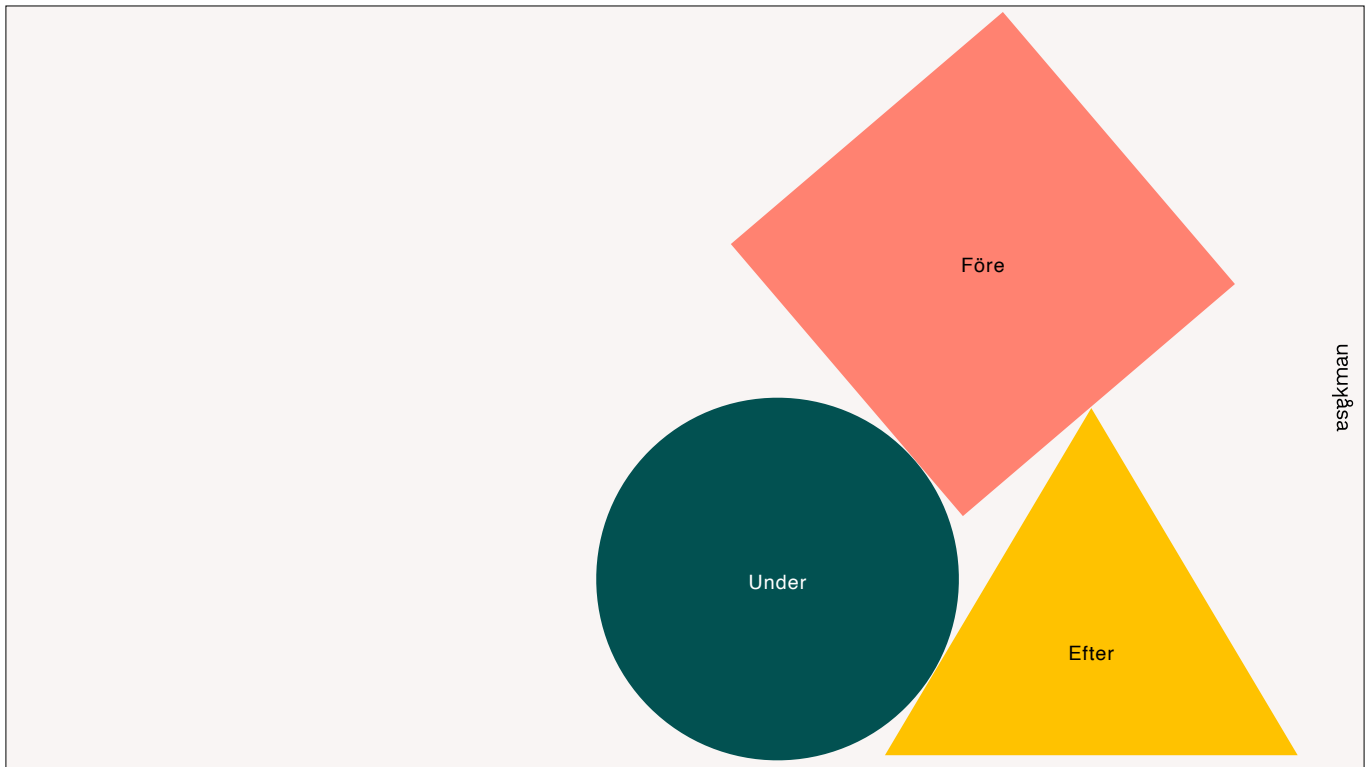
Fem stegen för att höra barn

- förberedelser
veta sin rätt, konsekvenser av ens åsikter, förstå sammanhanget
- hörandet
stöttande, uppmuntrande, samtal heller en utfrågning, tillit
- bedömning av barnets förmågor
hur stor vikt får barnets berättelse, utveckla metoder för att se barnets situation och förmåga att självständigt uttrycka tankar
- information om hur barnets åsikter beaktats (feedback)
resultatet av dialogen, hur har åsikterna beaktats, möjliggöra för barn att ge respons på resultatet
- klagomål, rättsmedel och upprättelse
möjlighet att nå en barnombudsperson eller liknande, veta hur en når dom, tillgång till klagomålsförfaranden utan repressalier

(CRC/C/GC/12)

Teorier och modeller?

- Arnsteins deltagandestege
- Harts stege
- Shiers tankemodell
- Lansdowns consultative, collaborative, child-led
- Lundys space, voice, audience, influence

I den bästa av världar, utan hinder, vad kan barn påverka hos förskolan?

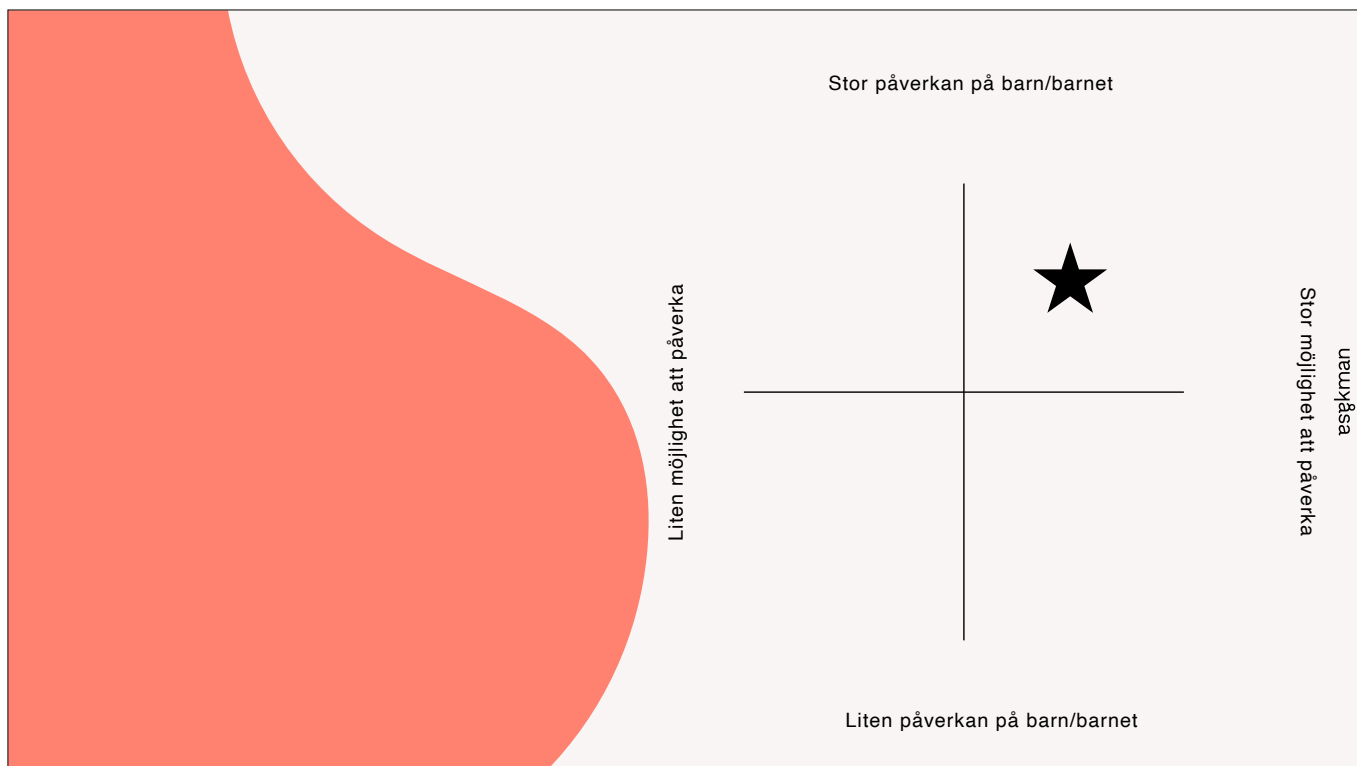
- Läroplan behövs inte tas hänsyn till
- Sin tid
- Vilka leksaker
- Utemiljön
- Kost
- Inomhusmiljön
- Grupper
- Vilka ledare barnen vill ska va med
- Sovtider
- Vistelsetid
- Pedagogtid
- När det är paus
- Verksamhetens innehåll
- Sin utbildning
- Sina känslor, uttryck i förskolan
- Roliga utflykter
- Språk
- Klädval
- Trygghet
- Traditioner
- Vad en får ta med sig hemifrån
- Tid på ipaden
- Byggnaderna
- Böcker
- Vänner
- Lek
- Budget (finns ingen för allt är)
-

I den här världen, som det är idag, vad får barn påverka hos förskolan?

- Lärmiljön
- Fria lek
- klädval
- Sin utbildning
- Hur en får va
- Sina tankar och åsikter
- Om en får va inne eller ute
-

I den här världen, som det är idag, vad vill barn påverka hos förskolan?

- Maten
- Leksakerna
- Om en ska sova eller inte
- När en ska hem
- Inte ha mycket kläder
- Napp eller inte napp
- Vad dom får kolla på på plattan
- Vilket material en ska använda
- Hur en ska va/får va
- Utflykter
- Ingen städning
- Delaktighet i samling
- Ha en egen pedagog

Ett par medskick

Generellt att tänka på i barnrättsarbetet (enligt mig)

- Ta alltid med barnen (det blir inte barnrättsbaserat utan dom)
- Ingen blir färdig. Och alla kan alltid göra mer
- Prioritera, gör inte exakt allt på exakt samma gång
- Gräv där ni står, tänk ringar och snöbollar (successivt framåt)
- Bättre att göra lite och göra det fortsatt hela tiden
- Gör det enkelt, våga testa och testa igen
- Låt det ta tid, men pusha framåt
- Bygg in i det vi gör
- Ge inte upp!

enavgåsa

Ett gäng frågor!

- På vilket sätt kan vi motverka negativa attityder om barn och unga?
- Hur kan vi som profession stärka barns och ungas tilltro till sig själva?
- Hur kan vi som profession pusha andra beslutsfattare i deras syn på unga?

- Hur är det som barn eller ung att möta just mig själv i ett samtal eller möte? Vad kan sippra ut och vad kan smitta?
- Hur prioriterar vi dom barn och unga som står längst ifrån rättigheterna?
- Hur ser vi till att vi ser barn som en heterogen grupp?
- Vilka normer och regler är det som gör det väldigt enkelt för vissa att va med och väldigt svårt för vissa att va med?
- När vi pratar om ungas rätt att göra sin röst hörd, vilka begrepp använder vi då och vad menar vi med dom olika begreppen?
- Hur säkerställer vi att barn och unga är delaktiga och har inflytande i alla delar av organisationen? I vilka sammanhang involverar vi barn i planering, genomförande och uppföljning? När gör vi det inte?
- I vilka sammanhang kan min barnsyn påverka? i vilka sammanhang kan andra vuxnas barnsyn påverka?

esgåkman

Frågor, tankar, funderingar?

esgåkman

Rättighetsläget

- gruppjobb = va schyssta och kom överens
- Välj ut de 9 viktigaste artiklarna för ert uppdrag
- rangordna dessa inbördes enligt modellen nedan

1
22
333
44
5

Att konkretisera

- Vad gör vi för grejer kopplat till den här specifika artikeln?
- Har vi skrivit ner det någonstans?
- Kan det finnas med i nån struktur, process, rutin?
- Är det synligt och tydligt för dom vi är till för?
- Om dom vi är till för tycker det är extra bra eller inte alls bra, hur kan dom berätta det för oss?
- Vad har vi för struktur, rutin, process för att ta omhand det dom berättar?
- Och hur synkar det vi gör med konventionens krav?

Vem är barn? (1) Dom jag tycker om (5) Mitt namn (7)

Frågor via menti vi inte hann med

Rätten att få vara kvar i ett familjehem när den riktiga familjen inte är säker p.g.a olika omständigheter.

Det korta svaret är att det pågår flera utredningar och förslag som tittar på hur barnets bästa ska kunna få större utrymme i frågor om placeringar. Jag tänker att det handlar om juridik, synen på familj och synen på barn.

Titti Mattsson skriver om detta i kapitel 2 i boken Perspektiv på barnkonventionen av Ponnert och Sonander. Även boken Barnkonventionen i praktiken: rättsliga utmaningar och möjligheter av Åhman, Leviner & Zillén lyfter en del av detta.

Tips på hur man utvärderar att barnkonventionen efterlevs

Det beror lite på vad det är för typ av verksamhet, aktivitet eller organisation. Men generellt skulle jag säga att det bästa sättet att veta om konventionen efterlevs är att fråga barn om dom kan använda sig av rättigheterna, om dom tycker saker blivit bättre osv.

Gäller det mer i ett organisationsperspektiv och en vill kolla mer liksom ledning och styrning är 'dom allmänna implementeringsåtgärderna' en bra grund (sen behöver en konkretisera dessa, men ger ändå nåt). En kan läsa FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 5 (CRC/CG/5) för att få mer koll på implementering.

Är det mer en aktivitet så skulle jag analysera det utifrån artiklarna 2+3+6+12 och dom artiklarna aktiviteten gäller. Och bonus om en också kollar på artiklarna 4+41+19 också.

minarattigheter.se

- min bok om barnkonventionen i förskolan
- ensemble yria, hitta rätt!
- teskedsorden, barnens planet
- unicef, barnkonventionen i en låda
- rädda barnen, det här är dina rättigheter & stopp! min kropp!
- barnkonventionen & tjosanhejsan
- pernilla stalfelt, alla barns rätt
- linda palm, kompisböckerna

esgkman

Barnrättssnack

esgkman

Boktips!

Clary Krekula & Barbro Johansson
Introduktion till
ålderskritiska studier

Eva Östberg
De små då
- Perspektiv på barn i historien

Janusz Korczak
Barnets rätt till respekt

Klara Dolk
Bångstyriga barn
Makt normer och delaktighet i
förskolan

asaekman

Höras igen?

@: info@asaekman.com
ig: [instagram.com/barnkonventionenmedmera](https://www.instagram.com/barnkonventionenmedmera)
in: [linkedin.com/in/ekmanasa](https://www.linkedin.com/in/ekmanasa)

asaekman